

ความหลากหลายของกระบวนทัศน์ใหม่ในการเมืองฐานราก:
ภาพสะท้อนมุมมองผู้ปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี*
The diversity of new paradigm in foundational politics:
Reflection on many perspectives of local politic actors
in Surat-Thani Province

อัศวศิริ ลาปีอี (Aussiri Lapi-e)¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองท้องถิ่น บนฐานการประกอบสร้างฉากทัศน์ทางการเมืองที่แตกต่างกันระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ อันสะท้อนถึงการช่วงชิงพื้นที่ทางความคิดสู่การผลิตซ้ำมุมมองความหลากหลายว่าด้วยการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ผ่านสนามการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งได้มาด้วยการคัดเลือกแบบเจาะจง รวมจำนวน 11 คน ประกอบด้วย กลุ่มที่สะท้อนมุมมองการเปลี่ยนผ่านบริบทการเมืองในภาพรวม กลุ่มผู้ปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มนักวิชาการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัยด้วยทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองท้องถิ่นแนววิพากษ์ประกอบการตีความสร้างข้อสรุป โดยผลการวิจัย พบว่า ปรากฏการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นเป็นผลสะท้อนภาพความแตกต่างของจุดยืนทางญาณวิทยาระหว่าง “การเมือง

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของผลการวิจัยเรื่อง “การปรับกระบวนทัศน์การจัดการเรียนการสอนทางรัฐศาสตร์ในบริบทร่วมสมัย ภายหลังแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)” ภายใต้โครงการสนับสนุนการผลิตผลงานวิชาการทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail: aussiri@tsu.ac.th

¹Assistant Professor Dr. Department of Social Science, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

(Received : March 23, 2023; Revised : July 18, 2023; Accepted : July 19, 2023)

เรื่องพื้นที่” และ “การพัฒนาผลิตภาพขององค์กร” ซึ่งสัมพันธ์กับการประกอบสร้างฉากทัศน์ทางการเมืองที่ต่างกันระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ ขณะเดียวกันความเชื่อมโยงทางญาณวิทยาและแนวการศึกษาท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่นั้น ควรเน้นกระบวนการสร้างการยอมรับความหลากหลายทางความคิดมากขึ้น ถือเป็นข้อเสนอสำหรับการก้าวข้ามอุปสรรคของข้อตรงข้ามระหว่าง ผู้ปฏิบัติการไปสู่การสร้างดุลยภาพใหม่ภายใต้กลไกการร่วมผสมผสานความรู้ และร่วมทบทวนวิธีการแสวงหาความรู้สู่การตอบสนองรูปแบบจัดการปัญหาทับซ้อนในพื้นที่ ทั้งยังสนับสนุนกระบวนการสร้างแนวทางพัฒนาการเมืองท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับบริบทจังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำสำคัญ : กระบวนทัศน์ใหม่, การเมืองท้องถิ่นฐานราก, จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Abstract

The purposes of this qualitative research were to explanation of the local politics phenomenon based on diversity construction of political scenario between political official and government officer toward political thought of space contestation to reproduction of diversity of new paradigm on foundational politics in Surat-Thani Province. For this qualitative study, data were collected using to information in documents and in-depth interviews from key informants were then selected by purposive sampling. Sample of this research were 11 samples related to the local politics, consisted of the reflection of thai politics group, local politic actors group and academician group. The data was analysed as a inductive method into the concept of critical local political economy and interpreting on conclusion. This research shows that the local politics phenomenon in Surat-Thani Province was result from different of epistemological between “the politics sphere” and “productivity improvement” that lead to build of politics scenarios different by political thought of political official and government officer. Furthermore, An acceptance

about diversity and inclusion of epistemological status for explanation to the local politics that was propose to overcome of local obstacles caused by discrimination thought on political actors toward the new balance of power base on cooperate of explicit knowledge and repeat of methods of acquiring knowledge. This was created form of complex problem solving and support to the deconstructional for local politic development in context of Surat-Thani Province.

Keywords : New Paradigm, Foundational Politics, Surat-Thani Province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพิจารณาถึงความสำคัญของหน่วยการปกครองระดับฐานรากภายใต้ นิยาม “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” อันเป็นผลจากการปฏิรูปการเมืองไทยร่วมสมัย นับตั้งแต่เริ่มมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปีพุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา ได้กระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวในแวดวงทางวิชาการเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เกี่ยวกับการเมืองระดับฐานรากอย่างกว้างขวาง (ปธาน สุวรรณมงคล, 2562, น. 143-148) ขณะเดียวกันปฏิเสธไม่ได้ว่าการเมืองท้องถิ่นมักประสบปัญหาอยู่เสมอ นับเป็นการสะท้อนมุมมองต่อการจัดตั้งการพัฒนาท้องถิ่นในบริบทร่วมสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถูกฉายภาพองค์กรที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนและการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งนับว่าเป็นผลผูกพันอันเกิดจากข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพของกลไกการบริหาร จัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งระบบ (โกวิทย์ พวงงาม, 2559, น. 13) อีกทั้ง ส่งผลกระทบต่อศักยภาพและเกี่ยวโยงถึงความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่าง ผู้ปฏิบัติการทางการเมือง ล้วนส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตกอยู่ภายใต้ กับดักของหน่วยงานที่ผลิตซ้ำความขัดแย้ง จนไม่สามารถก้าวข้ามผ่านอุปสรรคและมัก ถูกตั้งคำถามถึงความชอบธรรมทางการเมือง ตลอดจนภาพสะท้อนความสัมพันธ์เชิง อำนาจที่ไม่สมดุล ก่อให้เกิดปัญหาทับซ้อนอย่างยาวนาน ผ่านการนำเสนอภูมิทัศน์ การเมืองไทยในบริบทร่วมสมัย โดย อภิชาติ สถิตนิรามัย, ยุกติ มุกดาวิจิตร, และ นิติ ภาวครพันธุ์ (2556, น. 123-133) ที่ฉายปรากฏการณ์การเมืองฐานราก พบว่า นับตั้งแต่มีการก่อตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาภายหลัง พ.ศ. 2540 ยังคงตก ย้ำถึงปัญหาภาพลักษณ์ท้องถิ่นซึ่งถูกผูกโยงกับการเป็นแหล่งทุจริตคอร์รัปชันของ นักการเมือง ความขัดแย้งจากการเป็นฐานอำนาจของผู้มีอิทธิพล ตลอดจนการเป็น

ฐานทุนอำนาจพรรคการเมืองระดับชาติ (Ockey, 2017, pp. 567-579) ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้น ล้วนเป็นความท้าทายต่อการอธิบายปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่นในระยะเปลี่ยนผ่าน

ทั้งนี้การรื้อสร้างขอบข่ายความคิดที่ยึดติดกับประเด็นปัญหาภายใต้กรอบการทบทวนจุดยืนการศึกษาอาณาบริเวณการเมืองท้องถิ่นผ่านพื้นที่เมืองขนาดใหญ่ เช่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึง 138 แห่ง รวมทั้งมีหน่วยงานระดับเทศบาลนคร จำนวน 2 แห่ง จากจำนวนทั้งสิ้น 30 แห่งทั่วประเทศ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563, ออนไลน์) ด้วยบริบทดังกล่าวสะท้อนถึงพัฒนาการเชิงโครงสร้างผ่านหน่วยการปกครองที่มีอัตราการเจริญเติบโตของความเป็นเมืองขนาดใหญ่ในพื้นที่ภาคใต้ ขณะเดียวกันด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ของปรากฏการณ์ “การเปลี่ยนหัวอำนาจทางการเมืองระดับท้องถิ่น” ภายหลังการเลือกตั้งนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2563 สืบเนื่องถึงการท้าทายการช่วงชิงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นทั้งการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2564 รวมถึงการเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 นั้น ล้วนตอกย้ำถึงการปรับโครงสร้างอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นระดับบนที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนหัวอำนาจทางการเมืองระดับฐานรากด้วย ซึ่งปัจจัยดังกล่าวปฏิเสธไม่ได้ว่าล้วนมีส่วนสัมพันธ์กับการปรับบทบาทของตัวแสดงทางการเมือง และนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านกระบวนการพัฒนาการบริหารเชิงโครงสร้างเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตามด้วยลักษณะเฉพาะทางการเมืองท้องถิ่นร่วมสมัยในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีตอกย้ำให้เห็นถึงความพยายามในการพัฒนาการบริหารผ่านกลไกการเมืองระดับฐานรากภายใต้ชุดข้อถกเถียงสำคัญ (อัศวศิริ ลาปี่อ, 2564, น. 88-89) ได้แก่ “ช่องว่างสถานภาพองค์ความรู้ในประเด็นอันเป็นเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนหัวอำนาจการเมืองระดับท้องถิ่น” ซึ่งเป็นผลจากการขาดมุมมองใหม่ที่ไม่ได้ถูกหยิบยืมไปใช้ประกอบการอธิบายความเคลื่อนไหวผ่านตัวแสดงทางการเมืองที่มีความสลับซับซ้อนและมีความเป็นพลวัต ประกอบกับข้อโต้แย้งบนฐานทางทฤษฎีที่แปรผันกับข้อจำกัดของจุดยืนทางญาณวิทยาจนถูกทำให้กลายเป็นอุปสรรคทางความคิดด้วยชุดเงื่อนไข “การซ้อนทับระหว่างมุมมองทางวิชาการที่แตกต่าง” ระหว่างมุมมองต่อกลไกขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (Local Administrative) ซึ่งถูกจัดวางผ่านมโนทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ขณะที่มุมมองการเมืองการปกครองท้องถิ่น (Local Politics and Government) ถูกกำหนดให้รองรับด้วยมโนทัศน์ทางรัฐศาสตร์

ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวนำไปสู่เงื่อนไขการถูกจัดวางให้แยกส่วนทางความคิดออกจากกัน รวมทั้งนำไปสู่การผลิตซ้ำตัวแสดงทางการเมืองที่ฉายภาพให้เป็นข้อตรงข้ามผ่านโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ซึ่งแปรผันตามการปรับกระบวนการทัศน์ของศาสตร์ทั้งสองแง่มุม ตลอดจนละเลยเบื้องหลังมโนทัศน์ทางการเมืองที่กำหนดตัวตนและตำแหน่งแห่งที่ของผู้ปฏิบัติการทางการเมืองในสนามการเมืองท้องถิ่นอีกด้วย

บทความวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อบุกเบิกพรมแดนความรู้ใหม่เกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองระดับฐานรากให้มีความชัดเจนมากขึ้น ประกอบกับการพิจารณาฉากทัศน์ผ่านปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีความน่าสนใจในบรรยากาศการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ผ่านมาเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งปรากฏข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าด้วยการเปลี่ยนขั้วอำนาจทางการเมืองระดับท้องถิ่นทั้งโครงสร้างส่วนบนและส่วนล่างอย่างน่าสนใจ โดยพิจารณากรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีและองค์การบริหารส่วนตำบลไชยคราม เป็นภาพสะท้อนตัวแทนระหว่างมุมมองของผู้ปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่นซึ่งผันแปรไปตามสภาพการณ์และก่อให้เกิดชุดความสัมพันธ์ที่หลากหลายตามลักษณะเฉพาะพื้นที่ หากแต่ปรากฏภาพเชื่อมโยงกันโดยพบว่าบรรยากาศทางการเมืองที่เต็มไปด้วยการแข่งขันกันสูง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสังคมอย่างต่อเนื่องและส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นในหลายมิติ ได้แก่ การเกิดขึ้นของเครือข่ายอำนาจกลุ่มธุรกิจการเมืองที่อยู่เหนือผลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่น การเกิดความแตกแยกเป็นฝักฝ่าย ล้วนนำไปสู่ความตึงเครียดและ/หรือหาทางออกด้วยวิธีการที่รุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การลอบทำร้ายจนถึงขั้นเสียชีวิต สร้างความเปราะบางทางการเมืองให้แก่ประชาชน ตลอดจนก่อให้เกิดความขัดแย้งและฉายให้เห็นภาพความรุนแรงผ่านตัวแสดงการเมืองระดับท้องถิ่น นับเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างยาวนาน (จารึก ถาพร, 2556, น. 108) จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนำไปสู่การพยายามรื้อสร้างข้อถกเถียงความคิดที่แวดวงวิชาการทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสน-ศาสตร์ควรให้ความสนใจอย่างยิ่ง เนื่องด้วยกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวคาดว่าจะมีผลโดยตรงต่อแนวโน้มการปรับตัวของผู้ปฏิบัติการท้องถิ่น รวมทั้งถือเป็นปัจจัยเปลี่ยนผ่านต่อการกำหนดปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจที่หลากหลายผ่านตัวแสดงทางการเมืองระดับฐานราก ผ่านกรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานีในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองท้องถิ่น บนฐานของการประกอบสร้างฉากทัศน์ทางการเมืองที่ต่างกันระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ
2. เพื่อสำรวจความเชื่อมโยงทางญาณวิทยาและแนวการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ของข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ครั้งนี้ นำเสนอมุมมองปฏิสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ของนักการเมืองกับข้าราชการประจำ ซึ่งเลือกเฉพาะพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) รวมทั้งฉายปรากฏการณ์ผ่านระบบของสิ่งที่ถูกศึกษาให้ครอบคลุมประเด็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้ปฏิบัติการท้องถิ่นสู่การนำเสนอกระบวนทัศน์ใหม่ทั้งแนวระนาบและแนวลึก (Thomas, 2011, pp. 511-513) โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) พิจารณายาใต้กรอบการทบทวนจุดยืนด้านแนวคิดการเมืองกับการบริหารระหว่างข้าราชการการเมืองกับข้าราชการประจำ โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งนี้คำนึงถึงข้อมูลประกอบการนำเสนอที่เพียงพอ รวมทั้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้ขนาดและตัวแทนครอบคลุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 11 คน ดังนี้

1) กลุ่มที่สะท้อนความคิดเห็นการเปลี่ยนผ่านบริบทการเมืองในภาพรวมจำนวน 2 คน ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี และตัวแทนสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2) กลุ่มผู้ปฏิบัติการทางการเมือง จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ตัวแทนฝ่ายนักการเมือง จำนวน 3 คน และตัวแทนฝ่ายข้าราชการประจำ จำนวน 3 คน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และองค์การบริหารส่วนตำบลไชยคราม อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3) กลุ่มที่สะท้อนมุมมองทางวิชาการ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ รวมทั้งนักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์การเมือง เพื่อขยายมโนทัศน์ทางการเมืองท้องถิ่นอย่างเป็นองค์รวม

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interviews) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งแนวคำถามได้มาด้วยวิธีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ลักษณะเป็นแบบปลายเปิดเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับข้อคำถามความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่สมดุลในพื้นที่ที่ก่อให้เกิดปัญหาทับซ้อน จุดยืนทางญาณวิทยาของการพัฒนาการบริหารท้องถิ่น ตลอดจนมุมมองต่อการเปลี่ยนผ่านการเมืองท้องถิ่นในรูปแบบใหม่ในอนาคต

3. การเก็บรวบรวมและการตรวจสอบข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งวิธีการออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลทุติยภูมิรวบรวมโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร รายงานการวิจัยตลอดจนบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งให้ความสำคัญกับเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและมีความเป็นตัวแทนเอกสารประเภทเดียวกันได้ (Scott, 2006, pp. 3-40)

ขณะที่ข้อมูลปฐมภูมิ โดยเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัยเบื้องต้น โดยสะท้อนมุมมองข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการประกอบสร้างฉากทัศน์ทางการเมืองพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ระยะที่ 2 สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญนอกเหนือบริบทของผู้ปฏิบัติการ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสะท้อนความเชื่อมโยงทางญาณวิทยาและแนวการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ของข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ ทั้งนี้การสัมภาษณ์จะดำเนินการจนกว่าข้อมูลเกิดความอิ่มตัว (Data Saturation) ขณะที่การตรวจสอบข้อมูล ใช้หลักการสามเส้า (Triangulation) โดยพิจารณาจากผู้ให้ข้อมูลที่มีจุดยืนต่างกัน แหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน การเก็บข้อมูลเดียวกันในเวลาและสถานที่ที่ต่างกันประกอบการประเมินบริบทในภาพรวม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) โดยนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมมาจัดกระทำให้เป็นระบบ ใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และแปลความหมายปรากฏการณ์ เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อสรุปที่ค้นพบใหม่ (จุมพล หนิมพานิช, 2550, น. 393-394) ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย

5. มาตรฐานทางจริยธรรมการวิจัย

กระบวนการวิจัยนี้ได้รับการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (เลขที่ SRU-EC2022/004)

ผลการวิจัย

1. ปรากฏการณ์ทางการเมืองระดับท้องถิ่นภายใต้บริบทเชิงพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี บนฐานของการประกอบสร้างฉากทัศน์ทางการเมืองที่แตกต่างกันระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ มุมมองที่มีอิทธิพลต่อการสะท้อนปรากฏการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานีครั้งนี้ ซึ่งกำหนดให้อยู่ภายใต้ขอบเขตช่วงเปลี่ยนผ่านทางการเมือง นับจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 จนถึงกาเลือกตั้งท้องถิ่นในระยะต่อมา (พ.ศ. 2563-2564) ถือเป็นตัวแปรสำคัญที่ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนระเบียบความคิดใหม่ ส่งผลต่อชุดความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไประหว่างตัวแสดงทางการเมืองระดับชาติและผู้ปฏิบัติการทางการเมืองระดับฐานราก อันนำไปสู่การผลิตซ้ำฉากทัศน์ใหม่ในบริบททางการเมืองท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า “จากช่วงระยะเวลาที่ถูกแซ่แข่งทางการเมืองเป็นระยะเวลาร่วม 7 ปี หากแต่ความเป็นจริงแล้วมีคลื่นใต้น้ำที่เห็นได้จากการพยายามเคลื่อนไหวจากฝ่ายนักการเมืองท้องถิ่น เพราะถือเป็นช่วงต่อเนื่องและระยะสั้น ๆ ระหว่างการเลือกตั้งทั้งระดับชาติ (พ.ศ. 2562) ต่อเนื่องถึงระดับท้องถิ่น (พ.ศ. 2562-2564) เพราะจากเดิมนักการเมืองท้องถิ่นย่อมเคลื่อนไหว ใกล้ชิดและต้องการพื้นที่สนับสนุนจากฐานอำนาจเก่า เนื่องด้วยคาดหวังให้เกิดการสนับสนุนฐานคะแนนซึ่งกันและกัน แต่เมื่อผลการเลือกตั้ง (สส.) ในพื้นที่สุราษฎร์ธานีเปลี่ยนไป นั่นถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้มีการเว้นช่องว่างระหว่างผู้แทนระดับชาติกับนักการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น แต่ก็ถือเป็นแนวโน้มที่ดีที่ทำให้ให้นักการเมืองท้องถิ่นปรับตัวเข้าหาประชาชนแทนที่จะมาฝึกฝนเฉพาะเพียงตัวแทนการเมืองระดับชาติเหมือนเช่นที่ผ่านมา” (ภาณุ ศรีบุญยกาญจน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 พฤษภาคม 2565)

ทั้งนี้การก้าวข้ามข้ออำนาจเก่า ตลอดจนการแบ่งฝักฝ่ายของผู้ปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ผ่านมา นับเป็นผลจากการเปลี่ยนผ่านสถานการณ์การเลือกตั้งสนามการเมืองระดับชาติ โดยถือเป็นเงื่อนไขสำคัญอันก่อให้เกิดปฏิบัติการทางการเมืองแบบย้อนกลับ (Political Reflective Practice) ซึ่งสะท้อนการทบทวนบทบาทตามภารกิจ รวมถึงการพยายามนำเสนอแนวคิด/

แนวทางดำเนินงานเชิงนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบมากกว่าถูกจัดวางให้อยู่ภายใต้การครอบงำ ชี้นำและควบคุมจากผู้ปฏิบัติการทางการเมืองระดับชาติ ด้วยองค์ประกอบดังกล่าวจึงนำไปสู่ความโน้มเอียงต่อการประกอบสร้างฉากทัศน์ใหม่ในการเมืองฐานราก และก่อให้เกิดการรื้อฟื้นชุดความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ภายใต้กลไกสนับสนุนความร่วมมือกับข้าราชการประจำ ในฐานะผู้ร่วมปฏิบัติการทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่หลากหลายมากขึ้นอีกด้วย

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า “ความท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันต้องสร้างความเข้มแข็งทั้งการผสมผสานความร่วมมือระหว่างนักการเมืองด้วยกันเอง การสร้างความเข้มแข็งด้วยการสนับสนุนความร่วมมือกับผู้ปฏิบัติงานในองค์กรระดับท้องถิ่นก็ถือเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่จะส่งผลให้การใช้อำนาจตามภารกิจเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกระจายอำนาจ บริการสาธารณะ การสั่งการและขับเคลื่อนนโยบายให้มีประสิทธิผล ควบคุมประเด็นเดียวกัน มีทิศทางดำเนินการตามเป้าหมายเดียวกัน ไม่ควรสร้างบรรยากาศของความขัดแย้งและควรเน้นเป้าหมายสร้างผลประโยชน์ให้กับประชาชนเป็นที่ตั้ง” (ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลฝ่ายข้าราชการประจำ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 กรกฎาคม 2565)

ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับชาติ ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสะท้อนเงื่อนไขที่มีผลต่อการเปลี่ยนผ่านมโนทัศน์ทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างมาก รวมทั้งคาดว่าจะมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับมุมมองของข้าราชการประจำในฐานะผู้ปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่นอีกด้วย ดังนั้นเพื่อสนับสนุนข้อค้นพบดังกล่าวจึงนำไปสู่การสำรวจมุมมองเชิงเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายความคิดทางการเมืองระหว่างผู้ปฏิบัติการทางการเมืองทั้ง 2 กลุ่ม สู่การตกผลึกจุดยืนทางญาณวิทยาว่าด้วยการประกอบสร้างฉากทัศน์ทางการเมือง ซึ่งถือเป็นปัจจัยกำหนดเบื้องหลังการฉายปรากฏการณ์การเมืองระดับฐานราก โดยนำเสนอตามข้อค้นพบดังนี้

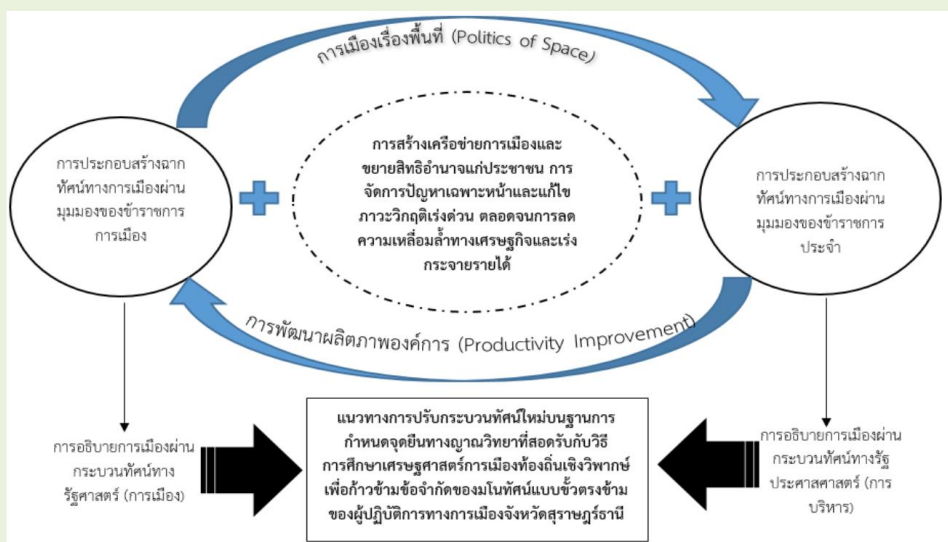
การทบทวนและสำรวจประเด็นสำคัญในการประกอบสร้างฉากทัศน์ทางการเมืองตามมุมมองของผู้ปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่ามีความสอดคล้องกันในประเด็นสำคัญร่วมอันสะท้อนถึงจุดยืนทางญาณวิทยาของนักการเมืองสำหรับอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองภายใต้ขอบข่ายบนฐานคิด “การเมืองเรื่องพื้นที่ (Politics of Space)” ซึ่งสัมพันธ์กับรูปแบบการผสมผสานโครงข่าย

อำนาจให้เข้มแข็งเพื่อบูรณาการจัดการปัญหาเฉพาะภายในขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดบริการสาธารณะตามบริบทที่แตกต่าง

ขณะที่การประกอบสร้างฉากทัศน์ของข้าราชการประจำสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการทบทวนมุมมองผู้ปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า มีความสอดคล้องกันในประเด็นสำคัญร่วมอันสะท้อนถึงจุดยืนทางญาณวิทยาของข้าราชการประจำ สำหรับใช้ประกอบการอธิบายปรากฏการณ์การเมืองภายใต้ขอบข่าย “การพัฒนาผลิตภาพองค์กร (Productivity Improvement)” ซึ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารจัดการองค์กรสำหรับตอบสนองแนวทางการพัฒนาการบริหารให้มีประสิทธิภาพ รองรับกลไกสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่และการกิจรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยสรุปแล้วมุมมองทางการเมืองซึ่งสัมพันธ์กับการประกอบสร้างฉากทัศน์ทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่สะท้อนความหลากหลายของจุดยืนทางญาณวิทยา ระหว่าง “การเมืองเรื่องพื้นที่” ซึ่งเป็นมุมมองของนักการเมือง ขณะที่ “การพัฒนาผลิตภาพขององค์กร” สวมทับกับมุมมองของข้าราชการประจำ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยชุดความสัมพันธ์ดังกล่าว พบว่า มีจุดเน้นร่วมกันภายใต้ขอบข่าย “การสร้างเครือข่ายการเมืองและขยายสิทธิอำนาจแก่ประชาชน การจัดการปัญหาเฉพาะหน้า และแก้ไขภาวะวิกฤติเร่งด่วน ตลอดจนการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและแรงกระจายรายได้” นับเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับอธิบายปรากฏการณ์การเมืองท้องถิ่นในภาพรวม โดยมีจุดเน้นการประกอบสร้างกรอบความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันสู่การผลิตซ้ำกระบวนทัศน์ใหม่ผ่านสนามการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ความเชื่อมโยงทางญาณวิทยาและแนวการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ของข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำผ่านสนามการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสังเคราะห์ข้อค้นพบตามภาพ

ภาพ แนวทางการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ในการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่มา : อัครศิริ ลาปี่ (2565, น. 121)

จากภาพที่ 1 การสะท้อนมุมมองที่ก่อให้เกิดการพัฒนากรอบความคิดความเชื่อมโยงทางญาณวิทยาและแนวการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ของข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำผ่านสนามการเมืองท้องถิ่นในบริบทพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น จำเป็นต้องอธิบายบนฐานของจุดยืนทางวิชาการพร้อมกันให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการปรับรูปแบบความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติการทางการเมืองที่หลากหลายมากกว่าการยึดติดกรอบมโนทัศน์แบบเดิมที่ถูกกำหนดระหว่างชุดความรู้ทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ไปสู่การทบทวนทฤษฎีทางสังคมศาสตร์อื่น โดยเฉพาะการเปลี่ยนผ่านวิธีการศึกษาการเมืองท้องถิ่นแนววิพากษ์ที่มุ่งสู่การทบทวนปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มคนในสังคมมากกว่าถกเถียงเกี่ยวกับการช่วงชิงอำนาจและยึดครองทรัพยากรของอำนาจไว้เพียงฝ่ายเดียว รวมทั้งสร้างการยอมรับและเชื่อมโยงเป้าหมายที่แตกต่างผ่านการผสานฉากทัศน์ของ “การเมืองเรื่องพื้นที่” เข้ากับ “การพัฒนาผลิตภาพองค์กร” ไปสู่วิธีการวิพากษ์ชุดความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นภายใต้กรอบการตั้งคำถามซึ่งแตกต่างไปจากเดิมเพื่อสนับสนุนให้เกิดการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ที่หลากหลายและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนผ่านการเมืองท้องถิ่นร่วมสมัย

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า “การสำรวจความรู้ในการเมืองท้องถิ่นควรทบทวนและวิพากษ์วิจารณ์ให้มีความหลากหลาย การถกเถียงเกี่ยวกับอำนาจและการสร้างความรู้แบบเดิมไม่เพียงพอต่อการตอบคำถามสำคัญทางวิชาการซึ่งไม่นำไปสู่

การสร้างพื้นที่ความรู้ใหม่แต่อย่างใด ดังนั้นการอาศัยฐานทางทฤษฎีที่แตกต่างจากเดิม ทั้งในแง่การมองก้าวข้ามศาสตร์ การบูรณาการศาสตร์รวมถึงการเปิดพื้นที่ให้ผู้คนที่อยู่นอกวัฒนธรรมอำนาจเข้ามามีส่วนสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ จะช่วยให้ผู้สนใจสามารถสร้างวิธีคิด/เครื่องมือทางความคิด (Heuristic Tool) ที่ท้าทายและนำไปสู่การประยุกต์ใช้ได้จริงทั้งในการเมืองระดับชาติและฐานราก” (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มกราคม 2566)

ข้อเสนอที่สำคัญควรเปลี่ยนผ่านไปสู่การพัฒนารอบการศึกษาแนววิพากษ์มากขึ้น รวมทั้งประยุกต์ขอบข่ายความรู้ฐานการยอมรับความแตกต่างเพื่อก้าวข้ามข้อจำกัดระหว่างข้อถกเถียงเช่นในอดีต ไปสู่การทบทวนจุดยืนเพื่อสร้างกลไกสนับสนุนให้เกิดการยอมรับโน้ตทัศน์และพัฒนาวิธีการที่หลากหลาย ขณะเดียวกันควรพิจารณาบทบาทของตัวแสดงที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้เข้ามามีส่วนร่วมออกแบบและขับเคลื่อนเป้าหมายการสร้างเครือข่ายการเมืองและขยายสิทธิอำนาจแก่ประชาชน การมุ่งเป้าสร้างประโยชน์สาธารณะ การจัดการปัญหาเฉพาะหน้าและแก้ไขภาวะวิกฤติเร่งด่วน ตลอดจนการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและกระจายรายได้ให้สอดคล้องกับบริบทการเมืองท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทสรุป

การประกอบสร้างองค์ความรู้ใหม่ว่าด้วยความหลากหลายของกระบวนทัศน์การเมืองท้องถิ่นกรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปข้อค้นพบใหม่สำคัญ 2 ประเด็น ได้แก่

1. การผสมผสานรอบความคิดของผู้ปฏิบัติการทางการเมืองระดับฐานรากภายใต้กรอบความสัมพันธ์ของจุดยืนทางญาณวิทยาระหว่าง “การเมืองเรื่องพื้นที่” และ “การพัฒนาผลิตภาพขององค์กร” โดยสะท้อนปรากฏการณ์ทางการเมืองเชิงพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและเป็นเงื่อนไขการประกอบสร้างฉกัทัศน์ทางการเมืองที่ต่างกันผ่านมุมมองของข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ ด้วยการตกผลึกเป้าหมาย “การสร้างเครือข่ายการเมืองและขยายสิทธิอำนาจแก่ประชาชน การจัดการปัญหาเฉพาะหน้าและแก้ไขภาวะวิกฤติเร่งด่วน ตลอดจนการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและกระจายรายได้” ทั้งนี้ชุดความคิดดังกล่าวถือเป็นข้อเสนอจำเป็นต่อการก้าวข้ามอุปสรรคอันเกิดจากการแยกส่วนทางความคิดของข้าราชการไปสู่การสร้างดุลยภาพใหม่ภายใต้กลไกการร่วมผสมความรู้อย่างมีนัยสำคัญ

2. การเปลี่ยนผ่านแนวการศึกษาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการปรับกระบวนทัศน์ที่เหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่นั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องคำนึงถึงความเป็นพลวัต

การเมืองท้องถิ่นที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน การยอมรับผู้ปฏิบัติการทางการเมืองในบริบทตัวแสดงทางการเมืองที่หลากหลาย นอกจากนี้ก้าวข้ามกรอบวิเคราะห์แบบเดิม รวมทั้งให้การยอมรับฐานมโนทัศน์ที่แตกต่างกันระหว่าง “การบริหาร” และ “การเมือง” ซึ่งถูกผูกโยงกับมโนทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์และรัฐศาสตร์ตามลำดับ ด้วยการอาศัยวิถีวิทยาการศึกษาการเมืองท้องถิ่นแนววิพากษ์ สำหรับออกแบบกลไกร่วมผสานความรู้จากการปรับจุดยืนทางญาณวิทยาและร่วมทบทวนวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยการปรับแนวการศึกษา คาดว่านำไปสู่การตอบสนองจัดการปัญหาที่ซับซ้อนในพื้นที่ ตลอดจนสนับสนุนการก่อสร้างแนวทางการเมืองท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับบริบทจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้เกิดผลเชิงประจักษ์

อภิปรายผล

ภายใต้ข้อค้นพบจากการวิจัยที่สะท้อนเงื่อนไขอันมีลักษณะเฉพาะและมีอิทธิพลต่อการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ของผู้ปฏิบัติการทางการเมืองระดับฐานรากจากบริบทการเมืองท้องถิ่นพื้นที่กรณีศึกษานั้น นับเป็นองค์ความรู้สำคัญจากผลผลิตการวิจัยครั้งนี้ หากแต่มีประเด็นถกเถียงทางวิชาการที่สามารถนำไปสู่การอภิปรายผลวิจัยที่น่าสนใจทั้งตอบสนองต่อแนวทางสร้างข้อสรุปใหม่ทางทฤษฎีใน 2 ประเด็น ได้แก่

“ข้อถกเถียงเกี่ยวกับจุดยืนทางญาณวิทยา” การประกอบสร้างฉากทัศน์ทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานีระหว่างนักการเมืองและข้าราชการประจำนั้น อยู่บนฐานการพยายามสร้างความสัมพันธ์ชุดใหม่ที่สะท้อนเป้าหมายของการร่วมกำหนด “การเมืองเรื่องพื้นที่” และ “การพัฒนาผลิตภาพขององค์กร” ให้กลายเป็นมโนทัศน์เดียวกันสำหรับตอบสนองรูปแบบและทิศทางการจัดการปัญหาที่ซับซ้อนในพื้นที่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าปรากฏการณ์การเมืองระดับฐานราก กรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้นำไปสู่การพยายามสร้างบรรยากาศทางการเมืองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่ก้าวข้ามเงื่อนไขการแบ่งขั้วทางความคิด ตลอดจนเปลี่ยนภาพลักษณ์การต่อสู้ ต่อรอง อำนาจระหว่างผู้ปฏิบัติการที่ต่างมุ่งผลลัพธ์เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ประชาชนเชิงประจักษ์ จึงตอกย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทั้งสองส่วนที่ควรนำไปสู่การผสมผสานบทบาทร่วมกัน สอดคล้องกับ ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ (2558, น. 93) ซึ่งได้นำเสนอข้อมูลชัดเจนว่าบริบทดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้และเผยให้เห็นถึงความท้าทายที่มีต่อการปรับดุลความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ โดยควรทบทวนรูปแบบและกลไกให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ดังนั้นด้วยเงื่อนไขของชุดความสัมพันธ์จากผลวิจัยครั้งนี้จึงสนับสนุนให้เกิดการสร้าง

การยอมรับความหลากหลายของมโนทัศน์ที่แตกต่างกัน ซึ่งนับเป็นบรรทัดฐานสำคัญสำหรับกระบวนการสร้างค่านิยมประชาธิปไตยในที่สุด

นอกจากนี้แม้ผลการวิจัย พบว่า ด้วยเบื้องหลังทางความคิดรวมถึงปรัชญา การปฏิบัติการทางอำนาจที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัดถือเป็นตัวแปรสำคัญในการแบ่งขั้วทางความคิดหากแต่รูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าวยังต้องอาศัยกรอบกฎหมายเป็นเกณฑ์กำหนดบทบาทให้มีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างกันอย่างใกล้ชิดและไม่สามารถแยกออกจากกันได้ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขการผลิตซ้ำบรรยากาศการกระทบกระทั่งกัน อีกทั้งเป็นชนวนเหตุสำคัญในการสร้างความขัดแย้งอยู่เสมอ ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบธรรมาภิบาล รวมทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย (อโณทัย วัฒนพร และพินสุดา วงศ์อนันต์, 2559, น. 88) อย่างไรก็ตามด้วยปรากฏการณ์ดังกล่าวเผยให้เห็นถึงโอกาสสำหรับหยิบยืมมุมมองที่มีต่อการประกอบสร้างฉากทัศน์ทางการเมืองระดับฐานรากกรณีเฉพาะจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัดไปสู่การสะท้อนเป้าหมายการใช้อำนาจของนักการเมืองและข้าราชการประจำที่พบความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ได้แก่ การบรรลุกรอบการดำเนินงานภายใต้หลักคิด “การสร้างเครือข่ายการเมืองและขยายสิทธิอำนาจแก่ประชาชน การจัดการปัญหาเฉพาะหน้าและแก้ไขภาวะวิกฤติเร่งด่วน ตลอดจนการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและกระจายรายได้” ซึ่งตอกย้ำให้เห็นว่าเป้าหมายเกี่ยวกับการปรับความสัมพันธ์เชิงอำนาจนั้น สามารถแปรเปลี่ยนเป็นจุดยืนร่วมของทั้งสองขั้วความคิด และเป็นการสร้างพื้นที่รองรับการขับเคลื่อนผลประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทบทวนเป้าหมายการกระจายอำนาจที่คำนึงถึงประชาชนเป็นสำคัญนั้น อันนำไปสู่การก่อตัวของกระบวนทัศน์ใหม่ (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์, 2555, น. 72) ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอนาคตทุกมิติและตอกย้ำแนวทางการสถาปนาอำนาจประชาชนที่เป็นส่วนสำคัญในการประกอบสร้างความหลากหลายภายใต้บริบทการเมืองระดับฐานรากกรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขณะเดียวกัน “ข้อเสนอสนับสนุนทางทฤษฎีว่าด้วยวิธีการศึกษาท้องถิ่น” ควรอาศัยกรอบการศึกษาการเมืองท้องถิ่นเชิงวิพากษ์ เพื่อรองรับแนวโน้มการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ในการเมืองระดับฐานราก ซึ่งข้อค้นพบครั้งนี้ นับเป็นการเสนอทางเลือกใหม่ที่ก้าวข้ามการยึดติดกรอบข้อถกเถียงความคิดระหว่างแบบแผนทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งยึดครองพื้นที่การผลิตสร้างองค์ความรู้การเมืองการปกครองท้องถิ่นในอดีตไปสู่การทำความเข้าใจประเด็นที่หลากหลาย โดยเฉพาะการประยุกต์แนวการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองท้องถิ่นเชิงวิพากษ์ นำไปสู่การขยาย

มุมมองที่แตกต่างและท้าทายต่อการเชื่อมร้อยความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์เข้าด้วยกัน ซึ่งจะช่วยให้มองปัญหาสังคมอย่างถ้วนทั่วและลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น (อรรถกฤต ปัจฉิมนันท์, 2558, น. 77-80) ทั้งยังสนับสนุนการก่อสร้างแนวทางพัฒนาการเมืองท้องถิ่นที่หลุดพ้นจากสภาวะการถูกครอบงำอำนาจทางการเมืองกระแสหลักเพื่อสนับสนุนให้เกิดการปรับกระบวนการทัศน์และสร้างปฏิสัมพันธ์ใหม่ของตัวแสดงผ่านปริมณฑลการเมืองท้องถิ่นในบริบทร่วมสมัยอย่างกว้างขวางอีกด้วย

นอกจากนี้ผลวิจัยสะท้อนข้อมูลเชิงสนับสนุนให้เกิดการปรับกระบวนการทัศน์การสร้างองค์ความรู้การเมืองการปกครองท้องถิ่น โดยอาศัยวิธีการทางรัฐศาสตร์แนววิพากษ์ให้กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งต้องก้าวข้ามจากการยึดติดกรอบมโนทัศน์การแยกส่วนการบริหารและการเมืองการปกครองแบบเดิม สอดคล้องกับ ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, ชัยณรงค์ เครือนวน, และจิตรา สมบัติรัตนานันท์ (2564, น. 2) ที่สะท้อนว่า วิธีวิชาวิจัยเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอนาคตนั้นควรใช้แนวการวิจัยเชิงสหวิทยาการแบบข้ามพ้นสาขา ในฐานะที่เป็นการกำหนดรูปแบบของความร่วมมือและการจัดองค์กรที่พร้อมจะวิเคราะห์ถึงผลประโยชน์และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน รวมทั้งสามารถนำผลวิจัยไปเสริมสร้างให้เกิดเป็นรูปแบบการพัฒนาเป็นโครงการภายใต้บริบททางวิชาการและสังคมเพื่อทดสอบแนวโน้มและวิเคราะห์ผลกระทบตามที่คาดหวังต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้ปฏิบัติการสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองควรกำหนดจุดยืนในกระบวนการใช้อำนาจที่ชัดเจนและคำนึงถึงความแตกต่างทางความคิดที่ก้าวข้ามความขัดแย้ง ไปสู่การบูรณาการอำนาจเพื่อสร้างผลประโยชน์ร่วมกันบนฐานการยอมรับความคิดที่หลากหลาย นอกจากนี้ควรเปิดพื้นที่ให้ประชาชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นได้แสดงบทบาทของการมีส่วนร่วมออกแบบทิศทางการแก้ไขปัญหารวมถึงร่วมออกแบบพัฒนาการบริหารท้องถิ่นในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการฉายข้อค้นพบเฉพาะพื้นที่กรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนั้นการออกแบบวิจัยในอนาคต อาจประยุกต์ข้อค้นพบเกี่ยวกับจุดยืนทางญาณวิทยา รวมทั้งวิธีการศึกษาท้องถิ่น ไปสู่การวิเคราะห์เบื้องหลังของปรากฏการณ์การเมืองท้องถิ่น ณ พื้นที่อื่น อันจะทำให้เห็นปัจจัยแฝงบางประการที่หลากหลายมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
แยกรายจังหวัด. สืบค้น 24 มีนาคม 2565, จาก [https://www.dla.go.th/
work/abt/province.jsp](https://www.dla.go.th/work/abt/province.jsp)
- โกวิทย์ พวงงาม. (2559). การจัดการปัญหาการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- จารึก ถาวร. (2556). ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.
วารสารสหวิทยาการวิจัย : ฉบับบัณฑิตศึกษา, 2(1), 108-132.
- จุมพล นิมพานิช. (2550). การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสน-
ศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลฝ่ายข้าราชการประจำ. นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ
สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (7 กรกฎาคม
2565). บทสัมภาษณ์.
- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, ชัยณรงค์ เครือนวน, และจิตรา สมบัติรัตนานันท์. (2564).
การสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
ในประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 51(1), 1-25.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2562). การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ
ในท้องถิ่น : ภารกิจที่ท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสาร
สถาบันพระปกเกล้า, 17(3), 135-155.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. นักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์การเมือง. (8 มกราคม 2566).
บทสัมภาษณ์.
- ภานุ ศรีบุญยกาญจน์. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 1 พรรค
ประชาธิปัตย์. (25 พฤษภาคม 2565). บทสัมภาษณ์.
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2555). การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ : ศึกษาผ่าน
บทบาทของนักวิชาการ ข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน. กรุงเทพฯ:
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการการเมืองกับข้าราชการประจำ.
กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

- อโนทัย วัฒนพร, และพินสุดา วงศ์อนันต์. (2559). *การปฏิรูปการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองและฝ่ายบริหาร*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- อภิชาติ สถิตนิรามัย, ยุक्ति มุกดาวิจิตร, และนิติ ภาวครพันธุ์. (2556). *ทบทวนภูมิทัศน์การเมืองไทย*. เชียงใหม่: สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรรถกฤต ปัจฉิมนันท์. (2558). *เศรษฐศาสตร์การเมืองสำหรับการบริหารและจัดการสาธารณะสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัศวศิริ ลาปี่. (2564). *การสำรวจอัตลักษณ์ทางการเมืองเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี* (รายงานผลการวิจัย). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- _____. (2565). *การปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางรัฐศาสตร์ในบริบทร่วมสมัย ภายหลังแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)* (รายงานผลการวิจัย). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- Ockey, J. (2017). Team work: Shifting patterns and relationships in local and national politics in Thailand. *Journal of Social Issues in Southeast Asia*, 32(2), 562-600.
- Scott, J. (2006). *Documentary research*. London: Sage.
- Thomas, G. (2011). A typology for the case study in social science following a review of definition, discourse, and structure. *Qualitative Inquiry*, 17(6), 511-521. Doi:10.1177/1077800411409884